

Čaganka, najgloblje brezno na Dolenjskem

Srečko Vidic

Če bi mi kdo pred leti dejal, da bomo na Poljanski gori, ki je nekakšen belokranjski zaključek Kočevskega roga, odkrili kilometer dolgo jamo in dosegli nov globinski rekord v jugovzhodni Sloveniji, bi verjetno mislil, da je zrel za umobolnico in bi se mu samo prijazno nasmehnil. Pa vendar se je zgodilo ravno to.

Leta 2007 je nama z Borivojem revirni gozdar na karti zarisal nekaj jam. Seveda sva se kmalu podala na lov, oborožena z GPS in razpršilci daljšega dometa – za primer srečanja s stricem kosmatincem. A točke na karti so eno, orientacija na težko prehodnem terenu pa drugo. Kljub temu sva našla nekaj »gozdarjevih« jam, ki pa so komaj zadoštovale za registracijo. Nekoliko razočarana nad izkupičkom in metražo novih jam sva se odločila, da se ločiva in posamično prečeševa teren. Res sem kmalu naletel na srednje velik vhod v brezno, ki pa je bil tako dobro skrit, da sem ga opazil šele, ko sem bil že nekaj metrov naprej in sem se po naključju ozrl. Na hitro sem ga izmeril z laserskim merilcem, ki je pokazal 27 metrov. Dobro, sem si mislil, še ena tipična štirna. Spust vanjo sva preložila na »kdaj drugič«, ki pa se je zgodil šele 20. julija 2008, ko sva se z Borivojem spet napotila proti Poljanski gori. S seboj sva imela le 50 metrov vrvi, kajti prepričana sva bila, da je teh 27 metrov vse, kar nama bo jama ponudila. Spustil sem se prvi, molče, brez posebnih občutkov. Kmalu zatem je prišel še Borivoj. Prvo, kar nama je pričaralo nasmešek na obrazu, je bilo čudovito jezerce, sicer redkost na tem območju, ki je obdano z belo bleščečo sigo samevalo v najnižji točki dvorane. Borivoj se je lotil meritev, jaz pa sem jo mahnil na drugi konec dvorane, kjer se je v skrajnem koncu nakazovala majhna odprtina, ki bi lahko pomenila nadaljevanje. Kmalu se je izkazalo, da nadaljevanje obstaja, a ga zapira velika sigova luska. Dvakrat, trikrat sem zamahnil z macolo in že je ni bilo več. V pravkar odprto brezno sva spustila meter, ki je pokazal 31,5 metra globine. Zadovoljna, ker se jama nadaljuje, sva se odpravila domov.

Vhodno brezno. FOTO MIHAEL RUKŠE

Prvi raziskovalci Čaganke. FOTO SREČKO VIDIC

prečudovit kapniški rov, poln fascinantnih sigastih tvorb. Srce mi je divje bilo, ko sem počasi napredoval. Nenadoma sem obstal na majhni polici. Pred mano, pod mano in nad mano je bila le tema. Nisem vedel, kaj bi sam s sabo. Čepel sem in metal kamenčke v globino. Nekje spodaj se je slišal pršec vode. Sledilo je vriskanje, rokovanje, objemanje, kajti jama šiiiiiba!

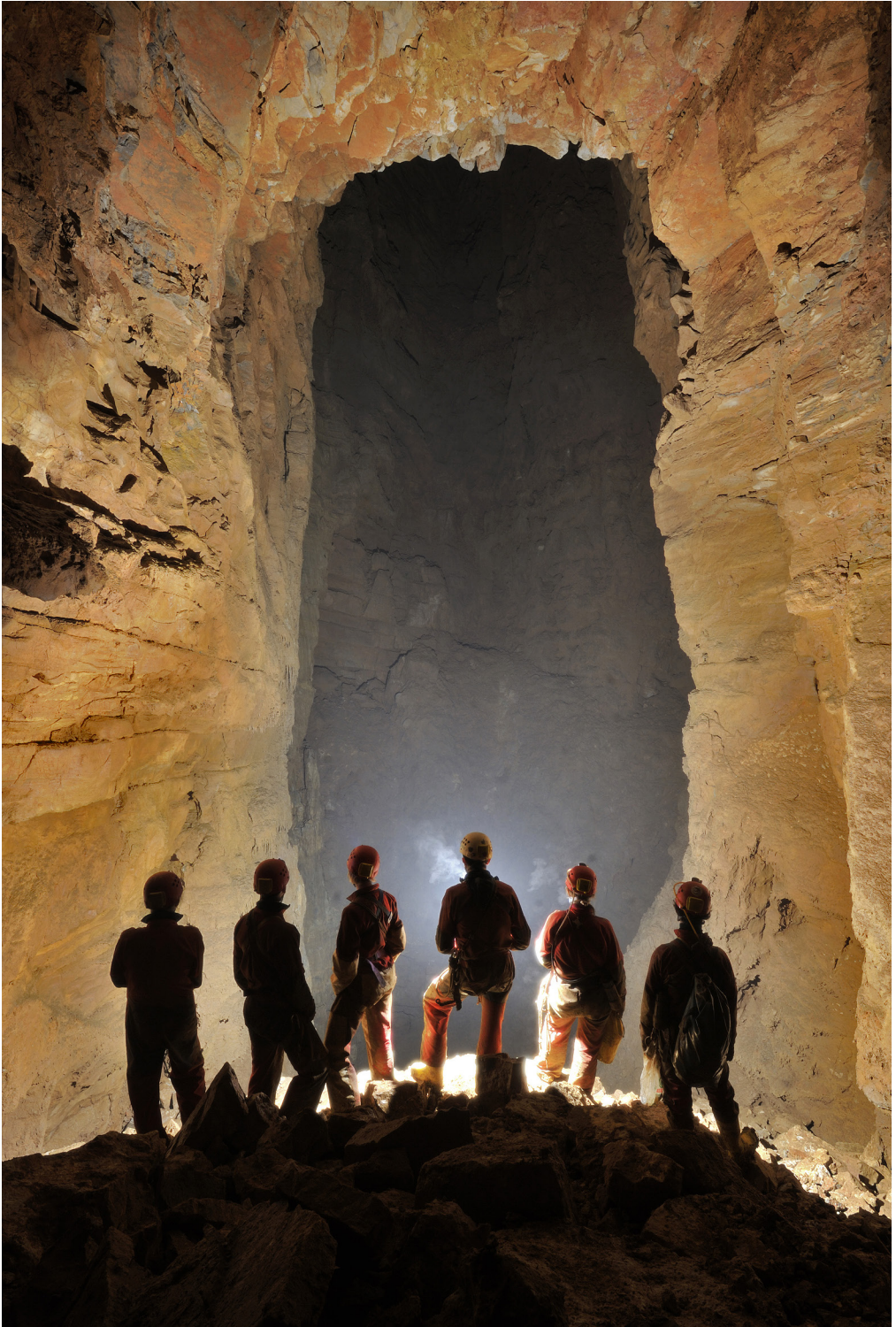
Avgusta se je raziskovanje nadaljevalo. Tokrat se mi je pridružil Robi Ribič, ki je v kaminu na globini 65 metrov (malo nad četrtem jezerom in nekje v višini tretjega) našel nadaljevanje. Ocenila sva, da je pravkar odkrito brezno globoko okoli 40 metrov. Kako zelo sva se zmotila, so pokazale meritve teden dni kasneje, kajti stopnja je merila gladkih 70 metrov. Krepko smo presegli mejo 100 metrov, a jami še zdaleč ni bilo videti konca. Je možno, da pade nov dolenski globinski rekord, smo se potihem spraševali.

Dnevi, ko nismo raziskovali, so se vlekli, kot bi imeli 30 ur in več, kajti misli so kar naprej uhajale k jami in njenim nedotaknjenim prostranstvom. Končno smo se spet odpravili, nama z Jernejem se je pridružil še Borut Ponikvar. Opreme smo imeli veliko, skoraj že preveč. S seboj sem vzel celo snemalno opremo in kup akumulatorjev. Napredovali smo počasi. Pri 134-ih metrih globine in šestem jezeru se je jama zravnila in prešla

Naslednji teden sva se v jamo vrnila z Jernejem Tramtetom. S seboj sva vzela še dodatnih 50 metrov vrvi. Hitro sva opremila smer in bila na dnu. Barometer na uri je kazal 56 metrov globine. Stala sva na dnu 12 x 6 metrov velike dvorane. Kasneje smo jo poimenovali Dvorana ponvic, zaradi številnih (do enega metra velikih) ponvic s kristalno čisto vodo. Vsepovsod okoli naju je bilo polno majhnih hroščkov drobnovratnikov. V soju svetlobe sem opazil, kako je droben podkovnjak izginil v ozko razpoko. Že bežen pogled v notranjost je dal slutiti, da se zadaj jama morda nadaljuje. Minili sta ura ali dve, ko mi je uspelo razširiti ožino z macolo in s špičo do te mere, da sem se lahko brez pasu zrinil skozi. Za ovinkom se je odpiral

Dvorana netopirjev. FOTO MIHAEL RUKŠE

Pogled v Game over. FOTO MARKO PRŠINA

Zdravica na globini 200 m. FOTO MARKO PRŠINA

v 50 metrov dolg, vodoraven meander, na koncu pa spet v ogromno brezno. Še preden smo se dotaknili dna nove dvorane, pozneje poimenovane Dvorana apetitov, kar je povsem logično, saj so nam takrat apetiti blazno narasli, smo že opazili prehod v še večjo dvorano. Kot po nekakšnem koralnem grebenu, sredi katerega je lepo viden ostanek nekdanj aktivnega toka, smo pridrsali do Akustične dvorane, katere dimenzije je težko opisati. Obstali smo na ogromni polici in nemo zrlj v globino. Zmanjkalo

nam je vrvi. Noben vir svetlobe ni dosegel dna velike Akustične dvorane, kjer odmev glasu še nekaj časa odzvanja v ušesih. V trenutku smo se zavedali, da brez pomoči tovarišev iz kluba tu nimamo več kaj početi. Globina 200 metrov je bila na dosegu roke.

Akcije, ki so sledile v naslednjih tednih, so bile v večini merilnega značaja. V globini 244 metrov smo dosegli najnižjo točko jame, imenovano Game over, kar naj bi pomenilo konec igre. Tu nas je zaustavil ogromen podor, nad katerim zija 100 metrov in več visok prostran, neraziskan kamin, do tja pa nas je pripeljal mogočen, 150 metrov dolg, vodoraven, podorni Severni rov, ki se začne na dnu Akustične dvorane, imenovani Križišče. Nasproti je še obsežnejši Južni podorni rov, v katerem je v vsej njegovi dolžini čutiti močan prepih. Ta se za razliko od severnega vseskozi rahlo vzpenja in se po 200 metrih neprežno zapre s podorom, iz katerega veje svežina.

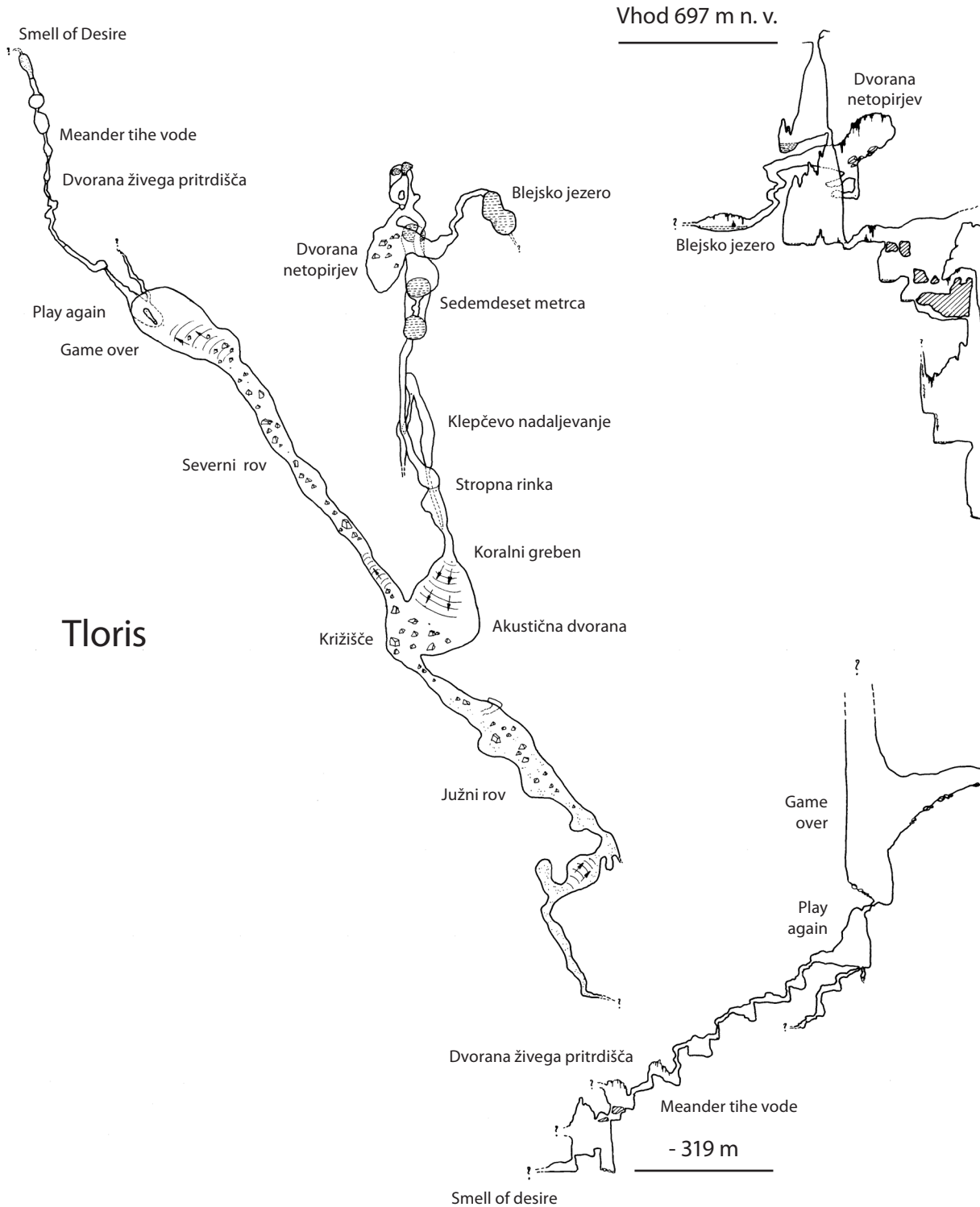
Zavedali smo se, da razvejan jamski poligon na več koncih ponuja več možnih nadaljevanj in z raziskovanji nismo nehali, najbolj obetajoče je bilo gotovo v sistemu brezen Stanka Klepca, kjer smo že dosegli 232 metrov globine. Zaustavila nas je ožina, za katero močno doni in odmeva, kar nakazuje na večje prostore v ozadju. Ne bomo odnehali, kajti Čaganka zagotovo skriva še marsikaj!

Skupinska na dnu Game over. FOTO MIHAEL RUKŠE

Šini med spuščanjem v novoodkrito brezno Play again. FOTO MIHAEL RUKŠE

Čaganka

Jamarski klub Novo mesto
2008 - 2012

risal: Srečko Vidic

